

VISITA DIDÀCTICA CASTELL DE CARDONA

Cicle Inicial

El Castell de Cardona a través dels sentits!

Descripció

La visita didàctica consisteix en descobrir l'imponent Castell de Cardona a través dels 5 sentits bàsics.

Amb l'ajuda d'un guia-intèrpret i amb dossier didàctic, els alumnes coneixeran els orígens de la fortalesa de Cardona que es remunten al segle X.

El Castell de Cardona és un dels conjunts fortificats més importants de la península Ibèrica i tot i la seva antiguitat conserva encara els elements propis del que va ser la residència de la important nissaga nobiliària dels Cardona "els rics senyors de la sal".

La visita s'inicia als peus de la Torre Mestra, l'element més simbòlic del Castell, coneguda com la "Torre de la Minyona", per la llegenda que l'acompanya.

Allà s'explicaran els orígens del Castell, quan, perquè i com es va construir. Amb l'ajuda del dossier i les il·lustracions entendran perfectament que Cardona fou zona de frontera entre dos móns: el cristià i el musulmà.

Tot seguit pujaran dalt de la Torre on començaran a treballar els sentits:

A través de la vista podran identificar els elements bàsics del paisatge: habitatges, bosc, conreus, muntanya de sal i les muntanyes dels Pirineus.

Dins de la Torre, asseguts apreciaran els olors de l'espai, el silenci i la frescor. Allà s'explicarà a manera de conte la llegenda d'amor entre la princesa cristiana Adalés i el príncep musulmà Abdalà.

Tot seguit començarà un recorregut pels patis del Castell, el Claustre i els espais oberts. Allà hauran d'identificar la geometria dels arcs que conformen els edificis, les cisternes d'aigua i els seus usos.

Un dels punts claus de la visita didàctica transcorre a l'interior de la magnífica església – Col·legiata romànica de Sant Vicenç de Cardona (s-XI), considerada com un dels exemples d'art romànic més importants d'Europa.

Els alumnes hauran d'omplir un dossier on treballaran tots els sentits. Caldrà identificar si l'espai és gran o petit, si l'església és alta (té unes dimensions excepcionals) o baixa, si fa fred o calor, quin són els colors predominants, quines olors ensumen, podran comprovar el tacte de la pedra, en contrast amb el forjat de metall de les reixes i l'alabastre i marbre dels panteons dels nobles.

Hauran d'identificar els sons del lloc i valorar el silenci com a element bàsic d'un lloc espiritual, de culte.

A través de l'incens viatjaran en el temps per situar-se en l'època que els nobles assistien a la missa i l'abat la impartia des de l'altar.

En el dossier didàctic tindran una il·lustració de l'església i hauran d'identificar 3 espais claus: l'altar, la tribuna i la nau central.

Tanmateix coneixeran a diversos personatges que vivien al Castell: un noble, un religiós, un cavaller, una pagesa, dos músics i el rei. Hauran d'explicar qui és qui i a què creuen que es dedica i escollir quin personatge els hagués agradat ser si haguessin viscut a l'època dels Castells.

L'activitat didàctica es completa amb exercicis del dossier que podran completar a l'aula, un cop tornin a escola.

La visita està dissenyada i adaptada perfectament al nivell curricular dels alumnes.

Què veurem?

Objectius

Els objectius són:

- Conèixer un excepcional conjunt històric i monumental com és el Castell de Cardona a través del treball dels 5 sentits bàsics.
- Treballar els sentits com a eina bàsica per conèixer un entorn nou i desconegut.
- Entendre què és un castell, perquè es construeix i la lògica del moment.
- Conèixer els elements bàsics d'un castell medieval: la torre, la muralla, les portes d'entrada, els edificis residencials, l'església, els patis, el claustre i les cisternes d'aigua.
- Entendre la necessitat de construir el castell, per defensar el territori salí.
- Conèixer quins grups socials formàvem la societat medieval, el paper de cadascú i els valors que representaven.
- Conèixer la magnífica Col·legiata romànica de Sant Vicenç de Cardona a través del treball dels 5 sentits.
- Sensibilitzar envers la protecció, cura i respecte pel patrimoni i els monuments.
- Valorar el paisatge com a element bàsic del medi, respectar-lo i conservar-lo.

Conceptes

- Breu ressenya del marc polític en el qual es construeix la fortalesa: conflicte cristians vs musulmans. La Catalunya Central, zona de frontera.
- El valor de la sal com a conservant alimentari.
- Què és un Castell, on es construeix i quin objectiu té.
- Quins eren els grups socials que conformaven l'Edat Mitjana: noblesa, clergat i poble.
- Els senyors de Cardona. Qui eren, a què es dedicaven, perquè van assolir un poder econòmic excepcional?
- Qui eren els cavallers, a què es dedicaven, com vestien i en què es desplaçaven.
- Els valors que representa cada estament social: el poder, el culte i el treball.
- Les relacions que s'establien entre els 3 grups socials dins el mateix recinte del Castell.
- Elements estructurals bàsics d'un Castell. Definició: Torre Mestra, muralles, edificis, cisternes d'aigua, patis, claustre, hort, abeuradors, refector comunitari, palau de l'abat i església.
- L'església romànica de Sant Vicenç de Cardona: què és, què s'hi feia, quan es va construir, qui la va finançar i perquè.
- La importància del temple com a referència espiritual i cultural.
- Iniciació a les característiques de l'art romànic de Sant Vicenç de Cardona a través del treball dels 5 sentits:
 - Mides del temple: alçada i amplada i gruix dels murs.
 - Geometria arrodonida : volta del sostre, arcs, finestrals i porta.
 - Il·luminació i temperatura ambiental.
 - Material emprat: la pedra, el marbre, l'alabastre i els metalls.
 - El valor del silenci.
 - Les olors: incens.

Competències bàsiques

En el decurs de l'activitat, els alumnes desenvoluparan les següents competències bàsiques:

Les competències comunicatives:

- Competència comunicativa lingüística i audiovisual

Les competències metodològiques:

- Tractament de la informació
- Competència d'aprendre a aprendre

Les competències personals:

- Competència d'autonomia i iniciativa personal

Competències específiques centrades en conviure i habitar el món:

- Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic
- Competència social i ciutadana

Organització

Durada: 1h i 30 min aproximadament.

Desenvolupament: La visita s'inicia al mateix conjunt monumental del Castell de Cardona. Es desenvoluparà per la part de la fortalesa visitable. La visita inclou accés a espais restringits com ara l'interior de la Torre de la Minyona o la Col·legiata de Sant Vicenç del Castell. Els alumnes podran gaudir de vistes privilegiades de la Vall del Cardener des de dalt la Torre o els espais que voregen el Castell.

Serveis: El conjunt monumental del Castell de Cardona disposa de:

- Aparcament
- Serveis
- Espai de Cafeteria de Parador de Turisme de Cardona (www.paradores.com)
- Punt d'Atenció al Visitant
- Botiga

Cardona a la xarxa:

Més informació i fotografies: www.cardonaturisme.cat

Recomanem consultar els següents referents d'Internet per conèixer què és visita i els continguts didàctics (adreçats a nivells superiors).

- Què, qui, com? (TVC): http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=22151
- El Castell de Cardona: <http://www.monestirs.cat/monst/bages/ba07vice.htm>
- Museu d'Història de Catalunya:
 - http://www.mhcat.cat/monuments/castell_i_canonica_de_sant_vicenc_de_cardona
- Auca del Castell de Cardona (Youtube): <http://www.youtube.com/watch?v=IK2Xhnbz-rA>
- Auca del Castell de Cardona (pàgina web): <http://www.auques.cat/tot.php?auca=cardona>
- Joc interactiu: "La construcció de l'església del Castell de Cardona":
 - <http://www.xtec.cat/~ebiosca/romanic/index.htm>

Bibliografia:

- Fons documental de la Fundació Cardona Històrica: http://www.cardonaturisme.cat/CA/2_fons.php

Per informació i reserves

- **Fundació Cardona Històrica**
De dilluns a divendres de 9:00 a 17.00h
Telèfon 93 869 24 75
comercial@cardonaturisme.cat
informacio@cardonaturisme.cat
- **Contacte Serveis Educatius**
Àlex Tripià Berruezo
De dilluns a divendres de 8:00 a 15.00h
Telèfon 93 869 24 75
serveiseducatiu@cardonaturisme.cat

